

net na de Tweede Wereldoorlog. Als een rups, die zich ontpopt tot een vlinder.

Neeltjes ouders vonden elkaar in een onveilige tijd waarin niets zeker was, behalve hun gevoel voor elkaar. Terwijl de wereld om hen heen veranderde, legden zij het fundament voor een nieuw leven. En dat nieuwe leven begon, zodra de kruitdampen van de Tweede Oorlog waren opgetrokken, met de komst van Neeltje.

In het hart van Merwedestad, in de donkere dagen van de oorlog, had zich namelijk een bijzonder verhaal afgespeeld. Neeltjes vader, een jonge man vol idealen, was in de oorlog in Rommeldam actief in het verzet. Hij hielp onderduikers, verspreidde de illegale kranten Trouw en Vrij Nederland, en zat de Germaniërs zoveel mogelijk dwars. Maar zijn acties bleven niet onopgemerkt, en al snel stond zijn naam op de zwarte lijst. Hij werd gezocht door de vijand en bijna geen plek was meer veilig voor hem. Gelukkig beheerden een oom en tante van hem een bejaardentehuis aan de rand van Merwestad. Een perfecte plek om tijdelijk onder te duiken, dacht hij. Want wie zou er nou een verzetsstrijder zoeken tussen breiende omaatjes, en kaartende opaatjes? Ondertussen, in de apotheek van Merwestad, werkte Neeltjes moeder. Zij was apothekersassistente. Ze huurde een kamer in jawel... datzelfde bejaardentehuis! Op een dag vertelden oom Willem en tante Mien, de beheerders van het tehuis, aan Neeltjes vader: "We hebben nou toch een leuk meisje op kamers."

Neeltjes moeder had hem wel eens zien lopen in de gangen, maar had geen idee wie hij was, laat staan dat ze wist van het dubbelleven dat hij leidde. Hij was in ieder geval niet één van de bejaarde bewoners. Wie hij dan wel was? Ze had geen idee. Maar er was iets aan hem, iets avontuurlijks, geheimzinnigs, dat haar wel aantrok. Oom Willem zorgde voor een kennismaking tussen die twee, en de vonk sloeg over. Langzaam, maar zeker begonnen ze elkaar beter te leren kennen onder het toeziend oog van de nieuwsgierige bewoners. Het was een riskante situatie, een romance in de schaduw van de oorlog. Neeltjes vader moest constant op zijn hoede zijn, en kon zijn ware identiteit aanvankelijk niet onthullen. De ene keer heette hij Engelbert, en de andere keer Rein. Dat waren zijn schuilnamen. Maar de liefde was sterker dan de angst. Ze vonden troost en steun bij elkaar in een tijd van onzekerheid, en gevaar. Na een spannende periode, waarin haar vader diverse keren ternauwernood aan de Germaniërs wist te ontsnappen, kwam eindelijk de bevrijding. De vreugde was immens, en de opluchting groot.

Na de oorlog konden Neeltjes ouders hun liefde bezegelen. Kort na de bevrijding trouwden ze, en werd Neeltje geboren. Ze groeide op met de verhalen over de oorlog. Zo vond Neeltje later nog een hele correspondentie tussen haar ouders uit de oorlog, geschreven op sigarettenvloeipapier. Een stiekeme briefwisseling vanuit de gevangenis in Rommeldam waar de Germaniërs haar vader hadden vastgezet. Haar moeder, inmiddels werkzaam als apothekersassistente in Rommeldam, bezorgde toevallig de medicijnen voor die gevangenis. Zo smokkelde ze tussen de verpakkingen de briefjes mee. Evenzo wat extra luxe voor Neeltjes vader, zoals

een stukje zeep, een paar sigaretten of een potloodje met gum. De briefjes zijn getuige van een prille liefde uit oorlogstijd. Maar die liefde had zich niet laten doden, zelfs niet door een verwoestende oorlog.

Neeltje was het eerste kind van haar ouders, en het eerste kleinkind voor alle vier de grootouders. Zij werd vernoemd naar haar oma van moederskant. Omdat er net na de oorlog woningnood was, woonde ze met haar ouders in bij haar opa en oma in Zuiderzeestad, in de Jan Pieterszoon Coenstraat. De straat was vernoemd naar een bekende Laaglander van vroeger. Wie was die Jan Pieterszoon Coen eigenlijk? De opa van Neeltje vertelde haar er over toen ze wat ouder was. Het ging als volgt:

Jan Pieterszoon Coen was geen doorsnee jongetje. Terwijl andere kinderen droomden van ridderlijke avonturen, droomde Jan van verre landen, van specerijen die zo kostbaar waren als goud, en van de macht van de zee. Op een dag vond Jan een oud, stoffig boek op zolder. Het boek stond vol verhalen over dappere zeevaarders, woeste stormen, en exotische eilanden. Zijn ogen glinsterden, terwijl hij las. Vanaf dat moment was Jan vastbesloten: hij zou de zee opgaan, en een grote man worden! Jan groeide op tot een slimme, en vastberaden jongen. Hij ging werken voor de VOC, de Verenigde Oost-Indische Compagnie, en ging naar Rijstland. Daar zag hij kansen, heel veel kansen. Hij wilde de macht van de VOC uitbreiden, en zorgen dat Laagland de baas zou zijn over de handel in specerijen. Hij was een strenge baas, maar hij was ook slim, en wist precies wat hij wilde. Coen vocht tegen piraten, sloot slimme deals met de lokale gezaghebbers, en stichtte een nieuwe stad: Batavia. Terug in Laagland werd Coen gezien als een held, een man die Laagland rijk, en machtig had gemaakt. Inmiddels wordt hij gezien als een omstrepen figuur die mensen uitbuitte, wat leidt tot hevige discussies over zijn standbeeld in Zuiderzeestad, en zijn plaats in de Laaglandse geschiedenis.

Neeltjes opa en oma hadden een groot huis in die J.P. Coenstraat. Het statige huis droeg nog de littekens van de oorlog, die net voorbij was. De bovenverdieping was namelijk in de oorlog gevorderd door Germaanse officieren die daar inkwartierden. Het huis met zijn hoge plafonds, en knerpend houten vloeren, was een avontuur voor Neeltje. Ze kroop over de parketvloer, langs de reusachtige poten van de eettafel waar ooit de officieren hun bevelen hadden besproken. Nu zaten daar opa en oma, met haar ouders te praten over de alledaagse dingen. De schaarste, de wederopbouw, en de zorgen over de toekomst. De kamers roken naar een mengeling van oma's lavendelzeep, eau de cologne, en opa's pijptabak, overgoten met een vleugje vergeten oorlogstijd. Voor Neeltje was de kamer een groot, warm nest vol interessante objecten. Toen Neeltje achter een kast een Germaanse officierspet, een zogenaamde *'Schirmmütze'* vond, en die op haar hoofd zette, waren haar grootouders hevig ontdaan. Ze waren vergeten dat die daar lag. Het was een confrontatie met het oorlogsverleden, toen hun huis onder het regime van de vijand stond. Neeltje vond onder de tafel nog een vergeten stukje touw en wat offi-

ciersknopen. In de vensterbank, achter de dikke pluche gordijnen, stond een porseleinen pop met een scheve glimlach. Neeltje vond haar fascinerend, vond haar lief, en gaf haar een kus op haar koude, harde wang. Oma vertelde dat de pop van een overleden dochter van de burens was geweest. Neeltje was te klein om de verdrietige toon in oma's stem te begrijpen, maar voelde het wel aan, en knuffelde de pop extra stevig. Voor Neeltje was het huis een plek van liefde, aandacht, bescherming, en ontdekking, maar voor haar grootouders bleven de herinneringen aan de oorlog plakken op de muren van het huis.

Omdat kleding, schoeisel en textiel in de oorlog vanaf 1941, en daarna nog tot 1949 op de bon waren, kreeg ieder kind pas op de eerste verjaardag een distributiebon voor schoentjes. Maar ja, Neeltje was een vlotteling, die snel de wereld wilde verkennen, en al kon lopen vanaf negen maanden. Maar o jee, geen schoenen nog dus voor haar. Zo kwam het, dat Neeltje op blote voetjes lekker over de stenen en het gras in de tuin van haar grootouders stapte, trots als een pauw die de wereld ging verkennen. Al snel was ze geobsedeerd door vlinders. Op een zonnige ochtend zag Neeltje hem: een grote mooie blauwe vlinder, die fladderend voor haar neerstreek. Neeltjes ogen werden zo groot als schoteltjes. Haar blote voetjes voelden amper de koude ochtenddauw. Ze volgde de vlinder door de tuin, haar armpjes wijd uitgestrekt alsof ze hem wilde vangen. Hij belandde op een paarse lavendelplant, net buiten haar bereik. Neeltje kon hem niet pakken, maar ze wilde hem wel blijven najagen. Vanaf die tijd bleef ze geboeid door vlinders, vooral de blauwe en de paarse. Haar opa legde haar uit: De vlinder staat vooral symbool voor transformatie, een moeilijk woord voor verandering. Geduld, vertrouwen, en het besef dat alles pas tot bloei komt wanneer de tijd er rijp voor is. Zoals een rups in een cocon die verandert in een prachtige vlinder. Ook wekken vlinders een gevoel van vreugde, lichtheid, en vrijheid in ons op. Omdat dit voor Neeltje nog te moeilijk was om te begrijpen, liet hij haar plaatjes zien van een rups die zich oprolde in een cocon, een soort huisje, om er daarna als een vlinder uit te komen. Dat heeft Neeltje in haar latere leven altijd onthouden als ze een vlinder zag. Uiteindelijk verdween de vlinder achter een hoge heg, maar Neeltje sloot de vlinder voor altijd in haar hartje. Hij hoorde bij haar. Voor haar tweede verjaardag kreeg ze van haar opa en oma een vlinderjurkje. Het waren blauwe vlinders op een paarse ondergrond. Wat was ze daar trots op! Ze voelde zich vlindervrij, en vlinderblij, en vlinderde door de tuin.

Opa en oma genoten van het feit dat Neeltje met haar ouders bij hen inwoonden. Ook waren de zussen van Neeltjes moeder geregeld op bezoek om met haar te spelen. Tante Gerda woonde zelfs nog thuis. Opa ging graag wandelen met Neeltje in de wagen, en oma las veel voor, en breide leuke kleertjes voor haar. Haar eigen ouders schoten er soms zelfs bij in. Zo werd Neeltje bijna de spil in het mooie huis in Zuiderzeestad.